Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 18. decembra 2025 *

„Predhodno odločanje – Konkurenca – Člen 102 PDEU – Zloraba prevladujočega položaja – Organizacija za kolektivno upravljanje avtorskih pravic – Določanje tarif nadomestil za podelitev licence za dajanje na voljo avtorsko zaščitenih del – Hotelski obrati – Metoda za izračun – Neupoštevanje stopnje zasedenosti sob – Nepoštene cene“

V zadevi C-161/24,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Krajský soud v Brně (okrožno sodišče v Brnu, Češka republika) z odločbo z dne 29. februarja 2024, ki je na Sodišče prispela istega dne, v postopku

OSA, **z.s.**, nekdanja OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s.,

proti

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi C. Lycourgos, predsednik senata, O. Spineanu-Matei (poročevalka), sodnica, S. Rodin, N. Piçarra in N. Fenger, sodniki,

generalni pravobranilec: M. Szpunar,

sodni tajnik: I. Illéssy, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 13. marca 2025,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za OSA, z.s. V. Bernard, R. Neruda in L. Štiková Gachová, advokáti,

– za Úřad pro ochranu hospodářské soutěže A. Drbal, H. Malíková in P. Mlsna, agenti,

– za špansko vlado M. Morales Puerta, agentka,

– za francosko vlado R. Bénard in T. Lechevallier, agenta,

* Jezik postopka: češčina.

– za Evropsko komisijo E. Arsenidou, B. Ernst, M. Monfort in P. Němečková, agentke,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 5. junija 2025

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 102 PDEU.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med OSA, z.s., nekdanjo OSA – Ochranný svaz autorský pro práva k dílům hudebním, z.s. (v nadaljevanju: organizacija OSA), ki je organizacija za kolektivno upravljanje avtorskih pravic (v nadaljevanju: kolektivna organizacija) v skladu s češkim pravom, in Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (urad za varstvo konkurence, Češka republika) (v nadaljevanju: češki organ, pristojen za konkurenco) v zvezi z odločbo, s katero je ta organ organizacijo OSA sankcioniral zaradi kršitve člena 102 PDEU.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Člen 102 PDEU določa:

„Kot nezdružljiva z notranjim trgom je prepovedana vsaka zloraba prevladujočega položaja enega ali več podjetij na notranjem trgu ali njegovem znatnem delu, kolikor bi lahko prizadela trgovino med državami članicami.

Takšna zloraba je zlasti:

(a) neposredno ali posredno določanje nepoštenih nakupnih ali prodajnih cen ali drugih nepoštenih pogojev poslovanja;

[…]“

4 Člen 3 Direktive 2001/29/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. maja 2001 o usklajevanju določenih vidikov avtorske in sorodnih pravic v informacijski družbi (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 17, zvezek 1, str. 230), naslovljen „Pravica priobčitve del javnosti in pravica do dajanja na voljo javnosti predmetov sorodnih pravic“, v odstavku 1 določa:

„Države članice predvidijo za avtorje izključno pravico, da dovolijo ali prepovejo vsakršno obliko priobčenja njihovih del javnosti, po žici ali na brezžični način, vključno z dajanjem svojih del na voljo javnosti tako, da imajo člani javnosti do njih dostop s kraja in v času, ki si ju izberejo sami.“

Češko pravo

5 Člen 23 zákon č. zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) (zakon št. 121/2000 o avtorski pravici, sorodnih pravicah in spremembi nekaterih zakonov) (zakon o avtorski pravici)) je v različici, ki je veljala do 6. novembra 2014, avtorjem zagotavljal pravico do nadomestila v zameno za uporabo njihovih del, danih na voljo osebam, nastanjenim v zasebnih sobah, prek televizije ali radia.

6 Člen 11 zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (zakon št. 143/2001 o varstvu konkurence) z dne 4. aprila 2001 v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari, določa:

„Zloraba prevladujočega položaja v škodo drugih konkurentov ali potrošnikov je prepovedana. ‚Zloraba prevladujočega položaja' pomeni zlasti:

(a) neposredno ali posredno določanje nepoštenih pogojev v pogodbah, sklenjenih z drugimi udeleženci trga, zlasti določanje dajatve, ki je ob sklenitvi pogodbe očitno nesorazmerna v primerjavi z zagotovljeno protidajatvijo,

[…]"

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

7 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da je organizacija OSA ena od šestih kolektivnih organizacij v Češki republiki in da ima prevladujoč položaj na upoštevnem trgu.

8 Češki organ, pristojen za konkurenco, je z odločbo z dne 18. decembra 2019 ugotovil, da je organizacija OSA v obdobju med 19. majem 2008 in 6. novembrom 2014 ponudnikom hotelskih nastanitev, ki delujejo v Češki republiki, za uporabo avtorsko zaščitenih del prek televizijskih in radijskih sprejemnikov zaračunavala nadomestilo, izračunano brez upoštevanja stopnje zasedenosti zadevnih hotelskih obratov, in to brez objektivne utemeljitve. V tej odločbi je bilo navedeno, da je organizacija OSA tako zahtevala plačilo nadomestil za nezasedene sobe, v katerih naj se taka dela ne bi uporabljala.

9 Češki organ, pristojen za konkurenco, je menil, da je organizacija OSA s to prakso določila nepoštene pogoje poslovanja na nacionalnem trgu podeljevanja licenc za uporabo avtorsko zaščitenih del. Ta organ je menil, da navedena praksa pomeni zlorabo prevladujočega položaja, ki je prepovedana s členom 102 PDEU in z ustreznimi določbami češke zakonodaje o konkurenci. Posledično je organizaciji OSA naložil plačilo globe v višini 10.676.000 čeških kron (CZK) (približno 429.000 EUR) in ji prepovedal uporabo te prakse.

10 Organizacija OSA je zoper to odločbo vložila pritožbo, ki jo je predsednik češkega organa, pristojnega za konkurenco, zavrnil z odločbo z dne 23. novembra 2020.

11 Organizacija OSA je zoper zadnjenavedeno odločbo vložila tožbo pri Krajský soud v Brně (okrožno sodišče v Brnu, Češka republika), ki je predložitveno sodišče.

12 Po mnenju navedenega sodišča med strankama iz postopka v glavni stvari ni sporno, da ima organizacija OSA v Češki republiki „dejanski monopol" na področju kolektivnega upravljanja avtorskih pravic in da je organizacija OSA v obdobju od 19. maja 2008 do 6. novembra 2014

hotelskim obratom zaračunavala nadomestila v zameno za oddajanje varovanih del prek televizijskih in radijskih sprejemnikov, nameščenih v njihovih sobah, ne glede na to, ali so te zasedene ali ne. Vendar se ti stranki ne strinjata glede razlage sodne prakse Sodišča v zvezi s pojmom „zloraba prevladujočega položaja“ in njene uporabe v sporu o glavni stvari.

13 Po mnenju organizacije OSA bi moral češki organ, pristojen za konkurenco, preučiti, ali je za njeno prakso oblikovanja cen mogoče šteti, da gre za prakso nepoštenih cen glede na merila, ki jih je Sodišče določilo v sodbi z dne 14. februarja 1978, United Brands in United Brands Continentaal/Komisija (27/76, EU:C:1978:22), in ki naj bi se uporabljala v posebnem okviru organizacij za kolektivno upravljanje pravic v sodbah z dne 14. septembra 2017, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība (C-177/16, EU:C:2017:689), in z dne 25. novembra 2020, SABAM (C-372/19, v nadaljevanju: sodba SABAM, EU:C:2020:959).

14 Vendar predložitveno sodišče meni, da Sodišče še ni odločilo o vprašanju, ali lahko neupoštevanje stopnje zasedenosti sob hotelskih obratov pri izračunu nadomestil, dolgovanih na podlagi avtorske pravice, pomeni zlorabo prevladujočega položaja v smislu člena 102 PDEU.

15 Na prvem mestu, navedeno sodišče opozarja, da bo moralo preučiti trditve organizacije OSA, da spora ni mogoče rešiti zgolj z uporabo načel iz sodbe SABAM. Organizacija OSA je trdila, da se je ta sodba nanašala na plačilo nadomestil, dolgovanih na podlagi avtorske pravice za dela, ki se niso – čeprav so bila dana na voljo – uporabljala v okviru glasbenega festivala. Organizacija OSA meni, da čeprav je zahteva po plačilu nadomestil v takih okoliščinah nerazumna, zahteva po plačilu letnega nadomestila ostaja razumna za dajanje na voljo del v sobah hotelskega obrata, in to ne glede na stopnjo zasedenosti tega obrata, razen kar zadeva sobe, ki so ostale nezasedene vse leto.

16 Na drugem mestu, predložitveno sodišče navaja, da se zdi, da v sodni praksi Sodišča niso določena konkretna merila, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti, ali je treba neupoštevanje stopnje zasedenosti sob hotelskega obrata pri izračunu nadomestila, dolgovanega na podlagi avtorske pravice, presojati – glede na člen 102 PDEU – kot da izhaja iz prakse previsokih cen, kot trdi organizacija OSA, ali kot da izhaja iz prakse določanja „nepoštenih pogojev poslovanja“ v smislu te določbe, kot trdi češki organ, pristojen za konkurenco.

17 V tem drugem primeru predložitveno sodišče meni, da bi bilo treba še določiti merila, na podlagi katerih bi bilo mogoče ugotoviti, ali je pogoj poslovanja nepošten. V zvezi s tem organizacija OSA meni, da morajo biti izpolnjena tri kumulativna merila. Prvič, ta pogoj ne sme biti povezan z namenom pogodbe oziroma ne sme biti potreben za dosego njenega želenega učinka. Drugič, navedeni pogoj mora povzročiti škodo drugi stranki pogodbe. Tretjič, ta pogoj ne sme biti niti primeren niti pošten. Češki organ, pristojen za konkurenco, v zvezi s tem ugovarja, da niti Evropska komisija niti sodišči Unije niso uporabili teh meril in da je v obravnavani zadevi dovolj preveriti, ali je pogoj poslovanja, ki ga je določila organizacija OSA, upravičen in sorazmeren.

18 Prav tako bi bilo po mnenju predložitvenega sodišča – če gre za prvi primer, naveden v točki 16 te sodbe – še vedno treba določiti, ali je mogoče šteti, da je praksa oblikovanja cen, ki jo je izvajala organizacija OSA, v nasprotju s členom 102 PDEU v delu, v katerem določa previsoke cene. Z razlago Sodišča bi bilo mogoče razjasniti, ali in kako je mogoče merila, ki izhajajo iz sodbe z dne 14. februarja 1978, United Brands in United Brands Continentaal/Komisija (27/76, EU:C:1978:22), uporabiti v okviru zadeve, ki jo obravnava predložitveno sodišče.

19 Na tretjem mestu, navedeno sodišče meni, da je treba za preveritev, ali so izpolnjeni sestavni elementi kršitve iz člena 102 PDEU, odločiti o vprašanju, ali je moral češki organ, pristojen za konkurenco, dokazati, da je imela zadevna praksa oblikovanja cen protikonkurenčni učinek, ali pa se je ta organ lahko oprl na zgolj tveganje izkrivljanja konkurence.

20 Na četrtem in zadnjem mestu, predložitveno sodišče se sprašuje, ali je treba za ugotovitev obstoja kršitve člena 102 PDEU dokazati, da je praksa oblikovanja cen organizacije OSA znatno vplivala na trgovino med državami članicami, ali pa zadostuje dokaz, da je bil tak učinek razumno predvidljiv.

21 V teh okoliščinah je Krajský soud v Brně (okrožno sodišče v Brnu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali je člen 102, [drugi odstavek], točka (a), [PDEU] mogoče razlagati tako, da gre za zlorabo prevladujočega položaja v smislu tega člena, če kolektivna organizacija, ki ima v državi članici dejanski monopol in ki nastanitvenim obratom za priznanje licence za predvajanje del, zaščitenih z avtorsko pravico, prek televizijskih in radijskih sprejemnikov, nameščenih v sobah, namenjenih zasebni nastanitvi gostov, zaračunava nadomestilo, pri določitvi katerega se ne upošteva dejanska zasedenost različnih sob v teh nastanitvenih obratih?

2. Če je odgovor na prvo vprašanje za predhodno odločanje pritrdilen, ali je treba takšno prakso presojati z vidika (a) uporabe nepoštenih pogojev poslovanja ali (b) uporabe previsokih cen?
   (a) Če je ustrezen standard uporaba nepoštenih pogojev poslovanja, kateri konkretni preizkus je treba uporabiti za njeno presojo?
   (b) Če je ustrezen standard uporaba previsokih cen, kateri konkretni preizkus je treba uporabiti za njeno presojo – splošni preizkus ‚United Brands‘ ali neko prilagojeno različico tega preizkusa?

3. Ali je treba za dokaz kršitve člena 102, [drugi odstavek], točka (a), PDEU v zvezi z ravnanjem iz prvega vprašanja dokazati dejanski ali potencialni negativni vpliv na konkurenco (vključno z vplivom na blaginjo potrošnikov in izkoriščevalskimi učinki ravnanja subjekta s prevladujočim položajem)?

4. Ali je treba za dokaz kršitve člena 102, [drugi odstavek], točka (a), PDEU v zvezi z ravnanjem iz prvega vprašanja dokazati, da je bila zaradi tega ravnanja trgovina med državami članicami Evropske unije znatno prizadeta, ali pa zadostuje utemeljena domneva, da bi lahko bila prizadeta, ne da bi bilo treba preveriti dejansko raven te prizadetosti?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo in drugo vprašanje

22 Predložitveno sodišče s prvima dvema vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 102, drugi odstavek, točka (a), PDEU razlagati tako, da dejstvo, da kolektivna organizacija pri izračunu nadomestil, ki jih je treba plačati v zameno za podelitev licence za dajanje na voljo avtorsko zaščitenih del hotelskim obratom, ne upošteva stopnje zasedenosti teh obratov, pomeni zlorabo prevladujočega položaja v obliki zaračunavanja nepoštenih cen oziroma drugih nepoštenih pogojev poslovanja.

23 Najprej je treba opozoriti, da imajo avtorji na podlagi člena 3(1) Direktive 2001/29 preventivno pravico, ki jim omogoča, da posežejo med morebitne uporabnike svojih del in priobčitev javnosti, ki bi jo lahko ti uporabniki nameravali izvesti, da to priobčitev preprečijo (sodba z dne 20. junija 2024, GEMA, C-135/23, EU:C:2024:526, točka 17 in navedena sodna praksa).

24 Kar zadeva hotelske obrate, je Sodišče pojasnilo, da dajanje na voljo radijskih ali televizijskih sprejemnikov, ki lahko sprejemajo signale in tako razširjajo varovana dela v sobah teh obratov, pomeni priobčitev javnosti v smislu tega člena 3(1), ki strankam omogoča dostop do takih del, pri čemer ni odločilno, ali ti to možnost tudi uporabljajo (glej v tem smislu sodbi z dne 7. decembra 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, točka 43, in z dne 20. junija 2024, GEMA, C-135/23, EU:C:2024:526, točka 33 in navedena sodna praksa).

25 V zvezi s tem je Sodišče štelo, da se gostje takega obrata običajno hitro izmenjujejo in da gre na splošno za dovolj veliko število oseb, tako da jih je treba šteti za javnost (glej v tem smislu sodbo z dne 7. decembra 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, točka 38).

26 Poleg tega je treba posredovanje hotelskega obrata, ki svojim gostom omogoča dostop do radiodifuznih del, obravnavati kot dodatno storitev s ciljem pridobitve določene koristi, saj ponudba te storitve vpliva na ugled hotela in s tem na ceno sob (glej v tem smislu sodbo z dne 7. decembra 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, točka 44).

27 Dalje, opozoriti je treba, da je treba kolektivno organizacijo, ki ima na ozemlju države članice monopol za upravljanje avtorskih pravic na kategoriji varovanih del in ki ta dela proti plačilu nadomestil daje na voljo gospodarskim subjektom, da bi jih ti lahko priobčili javnosti, šteti za podjetje, ki ima prevladujoči položaj na znatnem delu notranjega trga v smislu člena 102 PDEU (glej v tem smislu sodbo SABAM, točki 26 in 27 ter navedena sodna praksa). V obravnavani zadevi, kot je bilo navedeno v točki 7 te sodbe, ni sporno, da organizacija OSA ima tak prevladujoči položaj.

28 Poleg tega je treba navesti, da kadar se domnevna nepoštenost ravnanja take kolektivne organizacije nanaša na višino teh nadomestil, in sicer na ceno, ki se zaračunava kot nadomestilo, ne pa na druge pogoje za to dajanje na voljo, je treba to določanje tarif presojati glede na merila, ki se nanašajo na previsoke cene.

29 Tako ravnanje torej lahko pomeni zlorabo, ki je prepovedana s členom 102 PDEU, če ta organ pri določanju višine teh nadomestil zaračunava previsoko ceno, ki je brez razumne povezave z ekonomsko vrednostjo njegovega opravljanja storitve. To morebitno pretirano višino nadomestil je treba presojati ob upoštevanju vseh okoliščin posameznega primera (glej v tem smislu sodbo SABAM, točki 28 in 29 ter navedena sodna praksa).

30 V zvezi s tem je treba upoštevati ne le ekonomsko vrednost storitve kolektivnega upravljanja, ampak tudi naravo in obseg uporabe del ter ekonomsko vrednost, ustvarjeno s to uporabo (glej v tem smislu sodbo SABAM, točka 30).

31 Čeprav – kot je bilo opozorjeno v točki 24 te sodbe – dajanje na voljo signalov in radijskih ali televizijskih sprejemnikov v sobah hotelskega obrata pomeni priobčitev javnosti v smislu člena 3(1) Direktive 2001/29, pri čemer ni pomembno, ali se ta javnost, ki jo sestavljajo gostje, ki so v tem obratu, odloči dostopati do del, ki so tako dana na voljo, ali ne, pa je treba, kar zadeva člen 102 PDEU, šteti, da je število oseb, ki sestavljajo navedeno javnost, upošteven element za to, da se oceni, na eni strani, kakšen je obseg potencialne uporabe avtorsko zaščitenih del in, na drugi

strani, kakšno korist iz točke 26 te sodbe lahko ima hotelski obrat na podlagi licence, ki jo pridobi od kolektivne organizacije. Zato je stopnja zasedenosti hotelskih obratov okoliščina, ki jo je treba upoštevati pri oceni – z uporabo statističnega modela ali na podlagi drugih meril, pod pogojem, da so ta objektivna, stabilna, lahko dostopna in preverljiva – obsega uporabe del in ekonomske vrednosti, ki jo predstavlja njihova uporaba, ter s tem pri določitvi, ali so nadomestila, ki se zahtevajo za podelitev licenc, na podlagi katerih je mogoče priobčiti dela javnosti, „nepoštena“ v smislu člena 102, drugi odstavek, točka (a), PDEU.

32 V zvezi s tem na podlagi ničesar ni mogoče sklepati, da v položajih, v katere so vključeni hotelski obrati, ni upoštevna sodna praksa, na katero je Sodišče opozorilo in jo pojasnilo v točkah 30 in 41 sodbe SABAM ter v skladu s katero je treba protidajatev, ki se dolguje za priobčitev zaščitenih del javnosti in jo predstavlja nadomestilo, ki ga določi kolektivna organizacija, analizirati glede na naravo in obseg uporabe teh del ter glede na vrednost uporabe navedenih del v gospodarskih izmenjavah, ki je odvisna zlasti od dejanskega števila oseb, ki ta dela uživajo.

33 Tako načeloma ni mogoče dopustiti, da kolektivna organizacija od hotelskih obratov zahteva plačilo nadomestil, pri katerih ni upoštevano dejstvo, da je velik del sob teh obratov gostom nedostopen zaradi, na primer, sezonskega zmanjšanja dejavnosti obrata, delnega zaprtja, namenjenega prenovi, ali izrednega stanja, kot je zdravstvena kriza.

34 Na splošno bi bilo treba pri nadomestilu, ki ga zaračunava ta organizacija, čeprav lahko temelji na pavšalnih tarifah, upoštevati vsaj oceno dejansko uporabljene količine avtorsko zaščitenih del (glej v tem smislu sodbo SABAM, točka 50).

35 Predložitveno sodišče mora ob upoštevanju vseh okoliščin primera, vključno z razpoložljivostjo in zanesljivostjo podatkov o stopnji zasedenosti hotelskih obratov ter obstoječih tehnoloških orodij (glej v tem smislu sodbo SABAM, točka 55), presoditi, ali organizacija OSA pri oblikovanju nadomestil lahko upošteva predvidljivo stopnjo zasedenosti hotelskih obratov, ne da bi to povzročilo nesorazmerno povečanje stroškov, ki jih ima z upravljanjem pogodb, ki jo povezuje z uporabniki zaščitenih del, in nadzorom nad uporabo avtorsko zaščitenih del.

36 Zato ni mogoče izključiti, da je treba metodo izračuna nadomestil, ki jo je uporabila organizacija OSA, ne da bi upoštevala stopnjo zasedenosti hotelskih obratov, opredeliti kot „zlorabo“ v smislu člena 102 PDEU. Če bi bilo namreč metodo izračuna nadomestil, pri kateri se upošteva ta stopnja zasedenosti, mogoče uporabiti z razumnimi stroški in bi pomenila bistveno znižanje višine nadomestil, bi bilo mogoče šteti, da uporaba sedanje metode izračuna teh nadomestil povzroča nepoštene cene v smislu člena 102, drugi odstavek, točka (a), PDEU.

37 Zgornja ugotovitev ne vpliva na obveznost predložitvenega sodišča, da upošteva vse druge elemente, ki so prav tako upoštevni za presojo, ali je višina nadomestil poštena ali ne. S takimi elementi je mogoče potrditi ali ovreči indic zlorabe prevladujočega položaja, ki lahko – odvisno od primera – izhaja iz neupoštevanja stopnje zasedenosti hotelskih obratov.

38 Tako iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je treba, kadar kolektivna organizacija določi višino nadomestil, ki je znatno višja od tistih, ki se zaračunavajo v drugih državah članicah, če je bila primerjava višin tarif opravljena na homogeni podlagi, to razliko šteti za indic zlorabe prevladujočega položaja. V zvezi s tem je primerno primerjati njene tarife s tistimi, ki se uporabljajo v sosednjih državah, in tistimi, ki se uporabljajo v drugih državah članicah, prilagojenimi z indeksom, ki izraža pariteto kupne moči, če so bile referenčne države izbrane na

podlagi objektivnih, ustreznih in preverljivih meril ter če je podlaga za opravljene primerjave homogena (glej v tem smislu sodbo z dne 14. septembra 2017, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, točki 38 in 51).

39 Nazadnje, glede vprašanja, ali je treba – kot trdi organizacija OSA – pri presoji morebitne pretiranosti cen, ki jih uporablja kolektivna organizacija, preveriti, ali obstaja pretirano nesorazmerje med stroški, ki jih ta organizacija dejansko nosi, in cenami, ki se uporabljajo, zadostuje navesti, da v skladu s sodno prakso Sodišča ta primerjava med cenami in stroški v okviru te presoje ni obvezna, saj je na podlagi drugih metod mogoče ugotoviti, ali so zaračunane cene previsoke (glej v tem smislu sodbo z dne 14. septembra 2017, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība, C-177/16, EU:C:2017:689, točki 36 in 37, ter sodbo SABAM, točka 31).

40 Zato je treba na prvi dve vprašanji odgovoriti, da je treba člen 102, drugi odstavek, točka (a), PDEU razlagati tako, da dejstvo, da kolektivna organizacija pri izračunu nadomestil, ki jih je treba plačati v zameno za podelitev licence za dajanje na voljo avtorsko zaščitenih del hotelskim obratom, ne upošteva stopnje zasedenosti teh obratov, ob upoštevanju vseh relevantnih okoliščin lahko prispeva k ugotovitvi zlorabe prevladujočega položaja v obliki uporabe nepoštenih cen, pod pogojem, da se preveri, ali je višina teh nadomestil previsoka glede na naravo in obseg uporabe del ter glede na ekonomsko vrednost, ki jo ta uporaba ustvarja.

Tretje vprašanje

41 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 102, drugi odstavek, točka (a), PDEU razlagati tako, da ugotovitev zlorabe prevladujočega položaja zahteva, da organ, pristojen za konkurenco, dokaže, da ima zadevna praksa dejanski učinek na konkurenco, zlasti na blaginjo potrošnikov.

42 V skladu z ustaljeno sodno prakso je namen člena 102 PDEU sankcionirati ne samo prakse, ki potrošnikom lahko povzročijo neposredno škodo, ampak tudi tiste, ki jih oškodujejo posredno, s poseganjem v učinkovito konkurenčno strukturo (sodba z dne 12. maja 2022, Servizio Elettrico Nazionale in drugi, C-377/20, EU:C:2022:379, točka 44 in navedena sodna praksa).

43 Zato organ, pristojen za konkurenco, izpolni svoje dokazno breme, če dokaže, da lahko praksa podjetja s prevladujočim položajem, pri kateri to podjetje uporablja drugačna sredstva od tistih, ki so značilna za običajno konkurenco, posega v učinkovito konkurenčno strukturo, ne da bi bilo temu organu treba dokazati, da lahko navedena praksa povzroča tudi neposredno škodo potrošnikom. Za zadevno podjetje s prevladujočim položajem se lahko prepoved iz člena 102 PDEU vseeno ne uporabi, če to dokaže, da je poseganje v učinkovito konkurenčno strukturo, ki bi lahko bilo posledica zadevne prakse, izničeno ali celo preseženo s pozitivnimi učinki za potrošnike (glej v tem smislu sodbi z dne 12. maja 2022, Servizio Elettrico Nazionale in drugi, C-377/20, EU:C:2022:379, točka 47, in z dne 21. decembra 2023, European Superleague Company, C-333/21, EU:C:2023:1011, točka 202).

44 Zato je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da je treba člen 102, drugi odstavek, točka (a), PDEU razlagati tako, da je ugotovitev zlorabe prevladujočega položaja dovolj utemeljena, kadar je dokazano, da zadevna praksa lahko posega v učinkovito konkurenčno strukturo, ne da bi bilo treba dokazati, da ta praksa lahko poleg tega povzroči neposredno škodo potrošnikom.

Četrto vprašanje

45 Predložitveno sodišče s četrtim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 102, drugi odstavek, točka (a), PDEU razlagati tako, da mora organ, pristojen za konkurenco, dokazati, da zloraba znatno vpliva na trgovino med državami članicami.

46 V zvezi s tem iz ustaljene sodne prakse Sodišča izhaja, da mora razlaga in uporaba pogoja v zvezi z učinki na trgovino med državami članicami iz členov 101 in 102 PDEU izhajati iz cilja tega pogoja, ki je na področju ureditve konkurence opredelitev področja prava Unije v razmerju do prava držav članic. Na področje prava Unije tako spadajo vsi omejevalni sporazumi in vse prakse, ki lahko ogrozijo svobodo trgovine med državami članicami na način, ki lahko škoduje uresničitvi ciljev enotnega trga med državami članicami, zlasti z ločitvijo domačih trgov ali s spreminjanjem strukture konkurence na notranjem trgu (sodba z dne 14. septembra 2017, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība C-177/16, EU:C:2017:689, točka 26 in navedena sodna praksa).

47 Za to, da bi lahko sklep, sporazum ali ravnanje vplivali na trgovino med državami članicami, mora biti na podlagi vseh dejanskih ali pravnih elementov z zadostno verjetnostjo mogoče predvideti, da lahko ti neposredno ali posredno, dejansko ali potencialno vplivajo na trgovinske tokove med državami članicami, in to tako, da ustvarjajo bojazen, da bi lahko ovirali uresničitev enotnega trga med državami članicami. Poleg tega ta vpliv ne sme biti zanemarljiv (sodba z dne 14. septembra 2017, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība C-177/16, EU:C:2017:689, točka 27 in navedena sodna praksa).

48 Sodišče je že ugotovilo, da lahko tarife, ki jih uporablja kolektivna organizacija, ki ima monopol, vplivajo na čezmejno trgovino, tako da se v takem položaju uporabi člen 102 PDEU. Na trgovino med državami članicami lahko namreč vplivajo prakse oblikovanja cen kolektivne organizacije, ki ima v svoji državi članici monopol in ki v njej poleg pravic imetnikov, ki so državljani te države, upravlja tudi pravice tujih imetnikov (sodba z dne 14. septembra 2017, Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra – Latvijas Autoru apvienība C-177/16, EU:C:2017:689, točki 28 in 29).

49 Zato je treba na četrto vprašanje odgovoriti, da je treba člen 102, drugi odstavek, točka (a), PDEU razlagati tako, da mora organ, pristojen za konkurenco, dokazati, da zloraba lahko znatno vpliva na trgovino med državami članicami. Kadar je praksa oblikovanja cen kolektivne organizacije opredeljena kot zloraba, za dokaz, da bi lahko ta zloraba znatno vplivala na trgovino med državami članicami, zadostuje ugotovitev, da ta kolektivna organizacija ne upravlja samo pravic imetnikov pravic, ki so državljani države članice, v kateri ima ta organizacija monopol, ampak tudi pravice imetnikov pravic iz drugih držav članic.

Stroški

50 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

1. **Člen 102, drugi odstavek, točka (a), PDEU je treba razlagati tako, da dejstvo, da organizacija za kolektivno upravljanje avtorskih pravic pri izračunu nadomestil, ki jih je treba plačati v zameno za podelitev licence za dajanje na voljo avtorsko zaščitenih del hotelskim obratom, ne upošteva stopnje zasedenosti teh obratov, ob upoštevanju vseh relevantnih okoliščin lahko prispeva k ugotovitvi zlorabe prevladujočega položaja v obliki uporabe nepoštenih cen, pod pogojem, da se preveri, ali je višina teh nadomestil previsoka glede na naravo in obseg uporabe del ter glede na ekonomsko vrednost, ki jo ta uporaba ustvarja.**

2. **Člen 102, drugi odstavek, točka (a) PDEU je treba razlagati tako, da je ugotovitev zlorabe prevladujočega položaja dovolj utemeljena, kadar je dokazano, da zadevna praksa lahko posega v učinkovito konkurenčno strukturo, ne da bi bilo treba dokazati, da ta praksa lahko poleg tega povzroči neposredno škodo potrošnikom.**

3. **Člen 102, drugi odstavek, točka (a), PDEU je treba razlagati tako, da mora organ, pristojen za konkurenco, dokazati, da zloraba lahko znatno vpliva na trgovino med državami članicami. Kadar je praksa oblikovanja cen organizacije za kolektivno upravljanje avtorskih pravic opredeljena kot zloraba, za dokaz, da bi lahko ta zloraba znatno vplivala na trgovino med državami članicami, zadostuje ugotovitev, da ta organizacija za kolektivno upravljanje avtorskih pravic ne upravlja samo pravic imetnikov pravic, ki so državljani države članice, v kateri ima ta organizacija monopol, ampak tudi pravice imetnikov pravic iz drugih držav članic.**

Podpisi